

Perspektívy vývoje lidstva

Třináctá přednáška

Dornach. 13. května 1921

GA 204

Rudolf Steiner

Souvislost pozemského člověka se silami planet. Ještě ve 4. poatlantském období se vědělo o souvislosti vývoje já se Sluncem. Diferenciace sil procesu přijímání potravy: působení sil pozemských, sil okruhu, sil měsíčních a slunečních. Konstelace a pozemské zrození.

Čtvrtá poatlantická epocha, ve které se nachází vývoj rozumu lidstva, byla vedena z řeckých mystérií. Nejprve dala mystéria všeobecnému obyvatelstvu Přední Asie, evropskému jihu to, co je základem této kultury rozumu a srdce. V těchto mystériích mělo velkou roli tajemství o lidské souvislosti se Sluncem. Víme z líčení, která jsem podal ve své knize „Theosofie“. jak se v duši rozumu a srdce zažehuje Já. které potom má dospět jaksí ke své plné vnitřní síle skrze duši vědomou. Pokud mělo nyní Já člověka dospět jaksí ke svému probuzení během kulturního období rozumu, musela se mystéria této doby zabývat tajemstvími slunečního života a jeho sounáležitostí s tím, co je právě lidské Já. Je vám také známo z mého líčení v knize „Záhady filozofie“, jak Řek ještě vnímal své představy, své pojmy ve vnějším světě tak, jako my vnímáme dnes barvy, tóny atd.. To, co žilo v představách, to nebylo pro Řeka právě něčím vytvořeným pouze vnitřně v duši, ale bylo to, pro něho něčím, co vnímal z věcí samých. V tomto ohledu měl přece Goethe v sobě něco naprosto řeckého, o čem svědčí to, že když slyšel ve slavném rozhovoru od Schillera slova, že jeho představy, tedy něco pojmově-ideového, nejsou žádnými vjemy, nýbrž jakousi ideou, že na to Goethe odpověděl, že tedy potom vidí své ideje před sebou, jako právě vidí před sebou zevní jevy.

Tento řecký způsob chovat se takto k představám, byl naprosto spojen se zcela určitým pocitem, který Řekové měli, když zaměřili svůj pohled na vnější svět. Viděli v tom, něco co jim zářilo vstříc jako obsah představy, všude vlastně plod slunečního života. Cítili, když Slunce ráno vycházelo, také vnikání života představ do prostoru a

při západu Slunce cítili také, jak se svět představ zatemňuje. Nemůžeme chápat vývoj národů, jestliže nemáme na zřeteli tuto změnu duševního života.

To je něco, milí přátelé, co se lidem v jejich duševním životě vlastně ztratilo: to jest spoluprožívání duchovnosti, která se nachází v jejich okolí. Dnes člověk vidí právě vycházet Slunce a má jen cit pro to, co zde před něj předstupuje jako zářící vzdušný úkaz. A právě tak je lomu, když vidí zapadat Slunce ve večerních červánkách. Řek měl právě pocit, že ráno vystupuje onen svět, jenž mu přináší představy, a že večer tento svět zapadá, že večer přichází onen svět, který' mu tento svět představ odnímá. Byl proto takový, že se cítil v temnotě noci opuštěný představami. A když hleděl na nebe, které my vidíme modře, pro které měl stejné označení jako pro temnotu, tak pociťoval vlastně svět ohraničený tím, co bylo mimo život představ. Tam přestával pro něho život představ, tak jak to je člověku určeno, kde vidí končit světový' prostor. Na druhé straně tohoto světového prostoru byly pro něho jiné myšlenkové světy, myšlenkové světy Bohu. A ty viděl právě těsně vázány na to, co označoval jako světlo. Zjevovaly se mu jako koncentrované ve slunečním světelném životě, kdežto jinak se mu vymykaly v dálkách temného světového nebe. Musíme nahlížet do tohoto zcela jiného světa pocitu, chceme-li pochopit, jak vlastně člověk cítil, poté co působil tento způsob nazírání se vši svou vnitřní živoucností po nějakou dobu ve světovém vývoji člověka. Jak potom člověk cítil ve svých nejpokrokovějších representantech, jak nemohl již pociťovat ve světovém prostoru sluneční život jako něco, co k němu duchovně září zpět, a jak zvláště v prvních dobách - bylo tomu tak právě u nejpokrokovějších representantů lidstva, u těch, kteří přijali ještě své vzdělání v řeckých mystériích - jak pociťoval mystérium na Golgotě jako spásu, jelikož mu to přineslo možnost zažehnout světlo v sobě samém. Světlo, které předtím skutečně prožíval jako božské, to chtěl nyní prožívat tím, že se duševně-duchovně podílel na událostech mystéria Golgoty. Nepochopíme, co se vlastně v lidstvu stalo během tisíciletí, jestliže pohlížíme na tyto věci jen obyčejným rozumem. Musíme mít na zřeteli proměnu lidské mysli. Lidského duševního života v jeho celistvosti. A my, kteří žijeme nyní od počátku 15. století v období duše vědomé, máme z oné rozumové duchovnosti, která zde byla v dobách 4. poatlantického období, jen stínovitý charakter své vnitřní rozumové činnosti. To jsem zde vyložil v posledních týdnech. Ale musíme se znovu probojovat k poznání toho, co může tuto rozumovost, tuto stínovitou rozumovost proniknout živoucím nazíráním kosmu. Právě moderní kulturou stínovitého rozumu byl člověk jaksi upoután k Zemi. Pozoruje dnes, zvláště když se dá nakazit čistě vědeckou kulturou, která se stále více šíří, pozoruje dnes jen to, co mu vlastně dává Země. Nemá ani tušení o tom, že celou svou bytostí nenáleží pouze Zemi, ale že celou svou bytostí náleží celému mimozemskému kosmu. A to je to, co si musí člověk dnes vydobýt, toto poznání souvislosti s mimozemským kosmem.

Dnes jednoduše tvoříme své pojmy, představy, když vycházíme z pozemského života a konstruujeme si podle něj celý vesmír. Ale to, co nám zde vyplývá jako obraz světa, není potom o mnoho jiným než přenášení pozemských poměrů na poměry kosmické. A tak se stalo, že z grandiosních vymožeností moderní přírodovědy, spektrální analýzou a jinými metodami, že se zde vytvořil názor o Slunci, který je

vlastně vy tvořen zcela na základě zemských poměrů. Lidé si vytvořili představu, jak právě vypadá svítící plynné těleso. A nyní přenašejí toto nazírání na zářící plynné těleso na to, co se nám projevuje jako Slunce ve vesmíru. Musíme se opět učit používat duchovně-vědeckých podkladu, abychom mohli dospět k názoru o Slunci. Toto Slunce, o němž se fyzika domnívá, že kdyby vyšlo do světového prostoru, že by se mu ukázalo jako svítící plynná koule, toto Slunce, přesto, že nám svým způsobem září zpět světové světlo, tak jak je přijímá, je skrz naskrz duchovní bytosti a nemáme zde co činit s bytostí fyzickou, která se zde nahoře někde projíždí ve světovém prostoru jako na gondole, ale máme zde co činit jen a jen s bytostí duchovní. A Řek to pocíťoval ještě správně když to, co k němu zářilo ze Slunce, pocíťoval jako to, co musí být uváděno do souvislosti s jeho vývojem Já. pokud je tento vývoj Já vázaný na představy rozumu. Viděl ve sluneční bytostí substanciálně bytost spřízněnou s jeho Já. To, co člověk vnímá, říká-li k sobě Já. sílu, která v něm působí, takže může říkat k sobě Já. na to Řek pohlížel a cítil se puzený říkat totéž k Slunci jako k svému Já. přinášet vsříc stejný pocit ke Slunci jako jej přinášel vsříc svému Já.

Já a Slunce chovají se k sobě jako nitro a vnějšek. Co venku krouží prostorem jako Slunce, to je světové Já. Co žije uvnitř ve mně, to je Já člověka. Je možné říci: Tento pocit mohou ještě zachytit lidé, kteří poněkud hlouběji spolucítí s celým všehomírem přírody. Velice již pohaslo, to co tu vlastně spočívá v životě, ale ještě dnes existuje v člověku onen život, který jaksi postřehuje, jak Slunce vzchází na jaře, který ještě může prožívat sluneční paprsek jako něco duchovního a který cítí ožívat Já. když sluneční paprsek ozařuje Zemi větší silou. Ale to je, řekl bych, poslední pocit, který tímto zevním způsobem nyní již také v lidstvu dohasíná. který chce zaniknout v abstraktní kultuře stínovitého rozumu, jež se postupně zmocnil celého našeho civilizačního života. Ale my musíme opět proniknout k tomu, abychom něco poznali o souvislosti lidstva s mimozemským bytím. A v tomto ohledu chtěl bych dnes na něco poukázat. Budeme moci, když shrneme vše to, co najdete rozptýlené na různých místech naší duchovně-vědecké literatury, budeme moci pochopit nejprve opět souvislost Slunce s Já a budeme moci poznat významný protiklad, který zde existuje mezi silami, jež září k Zemi ze Slunce a těmi silami, které působí pro Zemi v tom, co nazýváme Měsícem. Slunce a Měsíc jsou v jistém ohledu navzájem v protikladu. Jsou ve vzájemné polaritě. Studujeme-li Slunce prostředky duchovní vědy, tak nám vyzařuje Slunce vše, co nás utváří jako nositele našeho Já. Vděčíme slunečnímu záření za to, co nám vlastně dává lidskou postavu, co nás v lidské postavě činí otiskem Já. Vše, co v člověku působí zvenčí, co určuje zvenčí jeho postavu, co určuje jeho postavu již během embry onálního vývoje, to je působení sluneční. Když se vytváří lidské embryo v mateřském těle, potom to naprosto není pouze to, o čem dnešní věda sní, že by z oplodnění matky vycházely síly, které člověka formují, nikoli, lidské embryo jen spočívá v mateřském těle. To, co mu zde dává formu, to jsou síly sluneční. Ovšem musíme tyto sluneční síly uvést do souvislosti s působícími silami měsíčními, jež jsou vůči slunečním silám protikladné. Síly měsíční jsou nejprve tím, co se zde uplatňuje pro dolního člověka, pro člověka výměny látek jako to, co je vnitřní.

Měsíční síly například spoluformují lidský obličej. Formují přece lidský obličej, protože to, co působí v dolním člověku, v člověku výměny látek působí z centra, působí jaksi na utváření lidského obličeje přitažlivě zvenčí, síly měsíční působí na utváření lidského obličeje diferencujícím způsobem, ale sčítajíce se se silami slunečními, když působí z nitra člověka proti silám slunečním. Proto také závisí lidské rozmnožování jakožto organismu na silách měsíčních, které dávají člověku jeho podobu. Ale to, co je vytvořené rozplozováním, to závisí na silách slunečních. Člověk je celou svou bytostí napnutý mezi silami měsíčními a slunečními.

Nyní musíme ale rozlišovat, hledáme-li síly měsíční v lidském nitru. v nitru lidské výměny látek, rozlišovat ty to síly měsíční ve výměně látek od sil, které mají ve výměně látek nyní samy svůj původ. Síly měsíční působí do výměny látek, ale výměna látek má své vlastní síly. A tyto vlastní síly, to jsou síly zemské. Takže můžeme říci, když v člověku působí síly, které jsou v substancích jeho potravy, síly, které tedy, řekněme, jsou v potravinách rostlinných či ostatních, tak působí v něm tyto síly samy o sobě, působí zde jako síly Země. Výměna látek je nejprve výsledkem zemských sil, ale do těchto zemských sil působí to, co jsou síly měsíční. Kdyby měl člověk v sobě jen výměnu látek s jejími silami, kdyby tedy jaksi substance jeho potravy pokračovaly v jeho těle jen svými vlastními silami, poté co byly přijaty, potom by byl člověk chaosem všech možných sil. Že tyto síly přece jen působí tak, že lidskou bytost obnovují z nitra, to nezávisí vůbec na Zemi, ale závisí to na Měsíci, který je k Zemi přidán. Z nitra je člověk utvářený Měsícem, z vnějšku je člověk utvářený Sluncem. A když jsou sluneční paprsky přijímány opět okem do lidského organismu hlavy, působí také vnitřně, ale působí přece zvenčí.

Tak můžeme pozorovat, jak člověk závisí v celém svém vývoji na jedné straně na působení Slunce, jak by nemohl bez Slunce být Já žijícím pevně na Zemi a jak by nebyl žádný lidský rod, kdyby nebylo žádné rozplozování, kdyby nebyl Měsíc souputníkem Země. Můžeme říci: Je to Slunce, které staví pevně člověka na Zemi jako osobnost, jako jednotlivé individuum. Je to Měsíc, který' člověka vytváří v jeho mnohosti, v jeho celém vývoji na Zemi. Lidský rod jako fyzický sled generací je výsledkem měsíčních sil, které jej podněcují. Jako jednotlivá bytost, jako individualita, je člověk výsledkem sil slunečních. A chceme-li studovat člověka a lidský rod, potom nemůžeme studovat pouze poměry Země. Marně se snaží geologové probádat poměry Země a z toho pochopit člověka. Člověk nebyl vytvořen na Zemi. Člověk sem byl zformován z kosmu. člověk je výsledkem hvězdného světa, nejprve Slunce a Měsíce. Ze Země pochází jen ty síly, které jsou v látce samotné a které působí mimo člověka, potom pokračují ve své působnosti, když vstoupily do člověka potravou a pitím, ale jsou zde přijímány něčím mimozemským.

Co se v člověku děje, není pouze děním pozemským, je naprosto něčím, co je obstaráváno hvězdným světem. K tomuto poznání se musí člověk opět proboujet. A pozorujeme-li člověka dále, tak můžeme přihlížet k tomuto: Nejprve je fyzickým tělem. Toto fyzické tělo přijímá zevní potraviny. V tomto fyzickém těle pokračují jejich síly. Ale fyzické tělo je napadáno tělem astrálním a v astrálním těle je činné působení měsíční, jak jsem vám to vylíčil. A do tohoto astrálního těla působí Slunce.

Slunce a Měsíc pronikají silně tělo astrální a tělo astrální se projevuje způsobem, jak jsem to právě nyní popsal. Éterické tělo stojí uprostřed mezi tělem fyzickým a astrálním. Studujeme-li síly, které vychází z potravin, tak se stávají nejprve čile pohyblivými v těle fyzickém a jsou přijímány tělem astrálním, které má v sobě působnost sluneční a měsíční, jsou přijímány tak, jak jsem to právě popsal. Ale mezi lim, je to druhé, to, co působí v těle éterickém. To také nepřichází ze Země, to přichází z okruhu celého světového prostoru. Pozorujeme-li Zemi ve vztahu k člověku. Zemi s jejími produktv; s těmi látkami, které se zde životně projevují jako součásti pevné, tekuté, vzdušné, tak jsou tyto látky člověkem přijímány, a v člověku zpracovávány podle sil slunečních a měsíčních. Ale v člověku působí také síly, které k němu nyní vyzařují ze všech stran světového prostoru. Síly, které působí v potravinách vycházejí ze Země. Ale k člověku vyzařují ze všech stran světového prostoru síly, které jsou silami éterickými. Tyto éterické síly, uchopují také, ale mnohem jednodušším způsobem potravinu a proměňují je tak, že z nich činí něco co je schopné života, že z nich činí něco, co mimo to může prožít vnitřně éterično jako takové, prožít světlo a teplo. Takže můžeme říci: Člověk je přidělen svým fyzickým tělem Zemi, svým éterickým tělem celému okruhu, a svým astrálním tělem je nejprve přidělen Měsíci a Slunci v jejich účincích. Ale tyto působnosti, které jsou obsažené v těle astrálním jakožto působení sluneční a měsíční ty jsou opět modifikovány, modifikovány tak, že existuje mohutný rozdíl mezi těmi účinky, které jsou vykonávány na člověka horního, a těmi, které jsou vykonávány na dolního člověka.

Nazýváme dnes „horním člověkem“ toho člověka, skrze kterého jaksi krouží krevní proud, který jde nahoru, směrem do hlavy, nazýváme „dolním člověkem“ to, co leží od srdce směrem dolů. Když takto pohlížíme na člověka, potom máme nejprve v člověku to, co je horní, co zahrnuje jeho hlavu, a to, co jaksi organicky k hlavě patří. To je ve svém utváření závislé hlavně na působení slunečním. To se také zvláště nejprve vytváří embryonálně. Zde působí již v embryu na tento organismus účinky Slunce zcela zvláštním způsobem, ale tyto účinky pokračují potom, když se člověk narodil, když je zde člověk fyzicky v životě mezi narozením a smrtí. A zde se modifikuje nyní to, co v této oblasti člověka leží, řekl bych, nad srdcem, přesněji bychom to museli popsat podle krevního oběhu, co leží nad srdcem, to je modifikované - pokud jde o astrální působení - Saturnem, Jupiterem, Marsem. Saturn vyvinul síly, které - pozorujeme to podle Koperníkova světového názoru - vyvinul ve svém okruhu kolem Slunce síly, které vysílá k Zemi: má ty síly, které vlastně působí v celém astrálním těle, zejména v oné části, která patří tomuto hornímu člověku. Saturn má síly, které vyzařují do tohoto astrálního těla. A když prozařují, oživují tělo astrální, působí na ně tak, že na nich vlastně závisí zcela podstatně, do jaké míry se astrální tělo staví do správného vztahu k fyzickému tělu člověka. Nemůže-li člověk například správně spát, nechce-li astrální tělo správně vycházet z těla éterického a fyzického, když při procitnutí nechce správně do nich vcházet, když se snad nějakým způsobem nezačleňuje do fyzického těla, tak je to působením, nepravidelným působením sil Saturnu. Saturn je v podstatě to světové těleso, které zjednává oklikou skrz lidskou hlavu správný vztah astrálního těla k lidskému tělu

fyzickému a éterickému. Tím způsobují saturnské síly na druhé straně zase vztah astrálního těla a Já, protože Saturn je ve vztahu s působením slunečním. Je v takovém vztahu k působení slunečnímu, že je to vyjádřené prostorově-časově tím, že Saturn završuje svůj oběh kolem Slunce, jak víte, za 30 let.

Tento vztah Saturnu k Slunci, ten se v člověku vyjadřuje tím, že zaprvé Já přichází do správného poměru k astrálnímu tělu, ale zejména, že se astrální tělo včleňuje správně do celé lidské organizace. Takže můžeme říci, že Saturn má vztah k horní části celého astrálního těla. Tento vztah, ten byl pro lidi dávnějších dob naprosto něčím směrodatným. A ještě v egyptsko-chaldejské době, kdybychom šli zpět do 3., 4. století před mystériem na Golgotě, potom bychom zde shledali, že byl u učitelů v mystériích každý člověk posuzovaný podle toho, jaký měl určen svůj vztah k Saturnu svým datem narození, neboť se vědělo zcela přesně, když je člověk zrozený v té či oné konstelaci Saturnu, tak byl člověkem, který mohl používat své astrální tělo ve fyzickém těle správně nebo méně správně. Poznání těchto věcí hrálo v dávných dobách velkou roli. Ale v tom právě spočívá pokrok vývoje lidstva v našem období, které začalo počátkem 15. století, že se uvolňujeme od toho, co zde do nás působí.

Milí přátelé, nechápejte to špatně. To neznamena, že Saturn dnes do nás nepůsobí. Působí do nás právě tak, jak působil v dávných dobách, jen se musíme od toho osvobodit. A víte, v čem spočívá toto správné osvobození od působení Saturnu? Osvobozujeme se od působení Saturnu nejhorším způsobem, když následujeme stínovitý intelekt našeho období. Zde necháváme účinky Saturnu v sobě takřka řídit, zde střídají účinky Saturnu sem a tam a činí člověka právě takovým, co nazýváme v našem období člověkem nervózním. Nervózní člověk spočívá v podstatě v tom, že jeho astrální tělo není správně začleněné do jeho fyzické bytosti. V tom spočívá nervozita našeho období. A k čemu musí být člověk přivedený je toto: usilovat o skutečné nazírání, usilovat o imaginaci. Zůstává-li člověk u abstraktního představování, tak bude stále nervóznějším a nervóznějším, protože vlastně vyrůstá ze saturnské činnosti, tato ale přece v něm je, střídá v něm sem a tam a vyškubává z jeho nervů astrální tělo a proto činí člověka nervózním. Nervozita našeho období musí být poznána kosmicky jakožto působení Saturnu.

Tak jako má Saturn co dočinění s horní částí celého astrálního těla, pokud je toto astrální tělo ve spojení s celým organismem, skrze nervovou soustavu, má Jupiter co dočinění především s lidským myšlením.

Toto lidské myšlení spočívá jistým způsobem také na částečné činnosti astrálního těla. Řekl bych, při myšlení je činná menší část astrálního těla, než když astrální tělo zabezpečuje celého člověka. Co v našem astrálním těle působí a co činí naše myšlení silným, to je působení Jupitera. Působení Jupitera má co činit zejména s astrální organizací lidského mozku.

Hleďte, saturnské účinky se rozprostírají vlastně po celém lidském životě a tento celý lidský život začal přece v našich třech první desetiletích života. Jak se my zde vyvíjíme - pokud jsme v periodách růstu a tyto zcela přestávají vlastně teprve po 30. roce, jak se zde vyvíjíme ve svém astrálním těle, na tom závisí náš celý život a naše

zdraví! Naproti tomu potřebujeme Saturn 30 let, aby obešel kolem Slunce. To je člověku ušité zcela na míru.

To, co se v nás vyvíjí jako myšlení, to má co dočinění s prvními dvanácti lety života. To, co zde venku krouží, to není bez vztahu k člověku. Právě tak jako má Jupiter co dočinění s myšlením, tak má Mars co do- činění s tím. co je řeč. Mars má co dočinění s řečí.

Saturn	horní část celého astrálního těla
Jupiter	myšlení
Mars	řeč

Mars, vidíte, vyzvedá jaksí z astrálního těla ještě menší část, než je ta, která připadá v úvahu pro myšlení, vyzvedá ji z jeho celého organizování do ostatního člověka. A na účincích Marsu závisí v nás to. že se mohou rozvíjet síly, které se potom vylévají do řeči. Malá doba oběhu Marsu je přece také pro to směrodatná. Člověk se učí v době, která zcela odpovídá asi polovině doby oběhu Marsu, prvním mluveným hláskám.

Stoupající a klesající vývoj: Vidíme, že tento celý vývoj pokud je vázán na krajinu lidské hlavy, souvisí se silami Saturnu. Jupitera a Marsu.

Tím máme dány zevní planety v jejich dalším působení v lidském astrálním těle. Zatímco Slunce souvisí více s Já. mají tato tři světová tělesa, Saturn, Jupiter a Mars, co dočinění s vývojem toho, co je vázáno na astrální tělo, to je mluvení, myšlení a celé chování lidské duše v lidském organismu. Pak Slunce, které má co dočinění s lidským Já. A potom máme planety, které nazýváme vnitřními, ony planety, které jsou jaksí Zemi blíže než Slunce, tedy ony planety, které se nacházejí mezi Zemí a Sluncem, kdežto ostatní planety, Saturn. Jupiter. Mars jsou odvrácené od Země vzhledem ke Slunci. Přihlédneme-li k těmto vnitřním planetám, potom dospíváme k tomu pozorovat právě takové vztahy jejich sil k člověku. Pozorujme nejprve Merkur.

Merkur má, řekl bych, své body zasahování - podobně jako Měsíc - více v nitru člověka, jen vůči lidskému obličejí působí zvenčí, ale působí již v té části člověka, která leží pod krajinou srdce. Zde působí svými silami, když vnitřně uchopuje lidskou organizaci a jeho síly odtud vyzařují. A zde působí tak, že je především tím. co zajišťuje zprostředkování působení astrálního těla v celé činnosti dýchání a krevního oběhu člověka. Je prostředníkem mezi tělem astrálním a rytmickými ději v člověku. Takže tedy můžeme říci: Jeho síly zajišťují zprostředkování astrálního těla s rytmickou činností člověka. Tím zasahují síly Merkuru podobně jako síly měsíční také do celé výměny látek u člověka, ale jen pokud výměna látek podléhá rytmu, pokud působí zpět na rytmickou činnost.

Potom máme Venuši. Venuše je to. co je především činné v lidském těle éterickém, co se tedy z kosmu uplatňuje v lidském éterickém těle: činnost lidského éterického těla.

A potom máme Měsíc. O něm jsme již hovořili. Je v člověku tím. co je polárně postavené vůči silám slunečním, a co z nitra převádí látku do živoucnosti a s tím také

souvisí reprodukce. Měsíc je tedy největší měrou podněcovatelem jak reprodukce vnitřní tak také reprodukce rozmnožovací.

Pomyslete jen, že se vám to, co se v člověku vlastně odehrává, jeví ve své závislosti na kosmu, který je zde kolem. Člověk je na jedné straně svým fyzickým tělem vázán na síly pozemské, svým éterickým tělem je vázán na celý kosmické okolí. V něm se ale diferencuje tím způsobem, jak jsem to zde vylíčil, a když tato diferenciacce vychází především z jeho astrálního těla, a začleňuje do tohoto astrálního těla síly Saturnu, Jupitera, Marsu, Merkuru, Venuše, Měsíce.

Saturn	horní část celého astrálního těla
Jupiter	vyšší
Mars	řeč
Slunce	Já
Merkur	zprostředkování astrálního a fyzického činnosti člověka
Venuše	činnost lidského éterického těla
Měsíc	podněcovatel reprodukce

Oklikou skrze Já působí v něm potom Slunce. Pomyslete, že tím, že je člověk tedy začleněn do kosmu. Je něčím jiným podle toho, zda stojí na nějakém bodě Země a - řekněme - Jupiter září z nebe, nebo zda člověk zde stojí na Zemi a Jupiter je Zemi zakrytý. Působení na člověka jsou v prvním případě přímá a ve druhém případě, že se staví mezi ně Země. To je významný rozdíl. Jupiter, řekli jsme, je ve vztahu k myšlení. Předpokládejme, že zde, kde je lidský fyzický orgán myšlení především v rozvíjení, zde prožívá člověk, tedy brzy po své zrození, na základě svého zrození, že mu Jupiter září svou působností. Člověk dostává přímé jupiterské působení. Jeho mozek je zcela zvláště uzpůsoben v orgán myšlení: obdrží jistou vložku k myšlení. Předpokládejme, že člověk prožívá tyto roky tak, že je Jupiter na druhé straně Země, tedy že Země překáží v působení Jupitera: Mozek člověka je málo přetvářený v orgán myšlení jestliže v něm působí vůči tomu Země se svými látkami a silami a vše, to co vychází z látek Země, je právě přetvářeno, řekněme, působením měsíčním, které je zde vždy jistým způsobem, tak se stává člověk temně snícím, jen temně vědomou bytostí, myšlení u něj ustupuje do pozadí. Mezi tím, jsou všechny možné stupně.

Předpokládejte, že člověk má v sobě ze své dřívější inkarnace takové síly, které předurčují jeho myšlení k tomu, aby byl v tomto pozemském životě, který má nyní nastat, zvláště vytvořený vzdělaný, potom se chystá sestoupit na Zemi. Volí si, jelikož má Jupiter svou jistou oběžnou dráhu, tu dobu, v níž se objeví na Zemi, v níž se má na Zemi zrodit, volí si tu dobu tak, aby Jupiter vysílal paprsky přímo. Tímto způsobem poskytuje hvězdná konstelace to, do čeho se člověk rodí na základě podmínek svých dřívějších pozemských životů.

Od toho, co se vám zde ukazuje, se musí ovšem člověk dnes v období duše vědomé stále víc a více osvobozovat. Ale jde o to, aby se od toho osvobozoval správným způsobem, aby skutečně činil něco takového - jak jsem naznačil vzhledem k působením Saturnu, aby se člověk snažil opět dospět z pouhého stínovitého intelektuálního vývoje k vyvíjení obraznému, názornému. Co vyvíjíme z duchovní vědy tak, jak jsem to vy líčil v knize „Jak dosáhneme poznání vyšších světů?“ Je současně návodem k tomu, aby se člověk stal správným způsobem nezávislým na kosmických silách, které v něm ale přesto působí.

Když se člověk dává zrodit, vžívá se do Země na základě toho, jaká je hvězdná konstelace. Ale musí se vyzbrojit silami, které ho činí správným způsobem na této hvězdné konstelaci nezávislým.

Hleďte, k takovým poznatkům o souvislosti člověka s mimozemským kosmem musí naše civilizace dospět. Člověk se musí opět cítit tak, že ví: V mé organizaci nepůsobí jen obyčejné síly dědičnosti uznávané dnešní vědou. Vůči skutečnosti je například úplným nesmyslem věřit, že by byly v organizaci ženského organismu ony síly, které se potom dědí - to je taková temná, mystická představa, toto dědění - které se potom dědí tak, ty vytvářejí srdce, játra atd.. Žádné srdce by v lidském organismu nebylo, kdyby Slunce nevčlenilo toto srdce do lidské organizace a to s východiskem hlavy, a žádná játra by v lidském organismu nebyla, kdyby mu tato játra nebyla včleněna Venuší. A tak je tomu s jednotlivými orgány člověka. Ty souvisí zcela s tím, co je mimozemské. V mozku člověka působí síly Jupitera. V celé konstituci člověka, pokud začlenil své astrální tělo zdravě nebo chorobně do své fyzické organizace, působí síly Saturnu. Člověk se učí mluvit tím, že v něm působí síly Marsu a v řeči se ukazují síly marsu.

To jsou věci, které musí lidstvo opět probádat. Člověk musí opět vědět, že s vědou, která obsahuje jenom pozemskost, nemůže být naprosto jako bytost vysvětlen. Potom poznáme také souvislost člověka se Zemí. Neboť ostatní bytosti, které žijí kolem člověka, nejsou také pouhé bytosti pozemské. Minerály nejsou zpočátku bytostmi pozemskými. Ale také s minerály se odehrály změny, které opět byly závislé na silách okolí Země. Tak jsou zde všechny naše kovy, pokud krystalizují, zcela ve svých útvarech proto, že jsou jistým způsobem závislé na mimozemských silách, protože byly vytvořené, když Země ještě nebyla vyvinula tak intenzivně své síly, nýbrž v Zemi byly činné ještě síly mimozemské. Léčivé síly, které jsou v minerálech, zejména v kovech, ty souvisí s tím, jak se tyto kovy vytvořily v Zemi, ale ze sil mimozemských.

Vidíme, když jdeme zpět v poatlantském vývoji, jak zde byl člověk v první době, když kvetla dávná indická kultura, naprosto bytostí, která se cítila v celém vesmíru občanem. Člověk byl. Jakkoli ještě nevyvinul ony síly, na něž je dnes lidstvo tak pyšné, byl v pravém slova smyslu člověkem. Potom byl člověk více méně od mimozemských sil odváděn. Ale vidíme ještě v celé chaldejské době v první době řecké, jak přinejmenším člověk pohlížel na Slunce. Byl ještě v jistém smyslu jakýmsi obojživelníkem, který se těšil, když přijímal sluneční paprsky a nepotřeboval se již hrabat v temnotě Země. Z člověka se stal obojživelník. Nyní je člověk, když se domnívá, že souvisí vlastně jen se zemskými silami - nemůže se říci, že je krtkem - je vlastně dešťovkou, která nanejvýš vnímá, když se jí vrací zpět to, co bylo nejprve vysláno ze Země do světového prostoru, dešťovou vodou. To je to jediné, co člověk ještě vnímá z mimozemských sil. Ale to vnímají také dešťovky - mohli jste to dnes ráno vidět, když jste šli po cestách! Člověk se stal v podstatě dnes ve svém materialismu dešťovkou. A musí opět tuto podstatu dešťovky překonat. To ale může jen tehdy, když se vyvíjí k tomu, aby poznal souvislost s mimozemským kosmem. Tedy, milí přátelé, jde o to, že to musíme v naší době dovést tak daleko, abychom se z naší civilizace vyhrabali k novému spiritualismu.